

3. Під час формування та вдосконалення англомовної граматичної компетенції студентів педагогічних ВНЗ доцільно було б поєднувати підручники, які викладають граматику як систему, з іноземними підручниками-довідниками. При цьому слід обов'язково знайомити студентів з особливостями висвітлення граматичних явищ та відмінностями у термінології у різних підручниках, таким чином розвиваючи у студентів здатність критично оцінювати навчальну літературу, відбирати оптимальні підручники для досягнення навчальних цілей у конкретних умовах шкільної освіти, згладжувати певні технічні неузгодженості між різними підручниками з граматики у термінології та підходах до пояснення різних граматичних тем. Таким чином забезпечується вміння самостійного професійного розвитку та вдосконалення студентів протягом їхньої подальшої кар'єри.

БІБЛОГРАФІЯ

1. Борецька Г.Е. Методика навчання студентів-філологів граматично правильною англомовною писемною комунікації: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2005. – 22 с.
2. Грамматика английского языка / В.Л. Каушанская, Р.Л. Ковнер, О.Н. Кожевникова и др. – М.: Страт, 2000. – 318 с.
3. Грамматика английского языка / И.А. Кобринна, Е.А. Корнеева, М.И. Оссовская, К.А. Гузеева. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.
4. Іванова О. В. Англомовні засоби вираження ірреальності // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Філологічні науки» / Редкол.: С. М. Ніколаєнко, (відп. ред) та ін. – К.: Міленіум, 2015. – Вип. 225.– С. 29-35.
5. Кхелілі О.І. Дослідження умовних речень у сучасних граматичних студіях // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць / укладачі: І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – Вип. 58. – С.157-160.
6. Осідак В.В. Комплексний контроль рівня сформованості англомовної граматичної компетенції майбутніх філологів: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2005. – 21 с.
7. Ганшина М.А., Василевская Н.М. Практическая грамматика английского языка. – М.: Высшая школа, 1964. – 548 с.
8. Практична граматики англійської мови з вправами. Базовий курс. За редакцією Л.М. Черноватого та В.І. Карабана. Вінниця: Нова книга, 2007. – 248 р.
9. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект / Колектив авт.: С.Ю. Ніколаєва, М.І. Соловей (керівники), Ю.В. Головач та ін.; Київ. держ. лінгв. університет та ін. – К.: Британська Рада, 2001. – 245 с.
10. Савенко Т.В. Практична граматики англійської мови. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010. – 172 с.
11. Foley M., Hall D. Advanced Learner's Grammar. – Harlow: Pearson Education Limited, 2003. – 384 p.
12. Karaban V.I., Chernovaty L.M. Practical Grammar of English. – Volume 2. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 282 p.
13. Swan M. Practical English Usage. New edition. – Oxford: OUP, 1995. – 658 p.
14. Vince M. First Certificate Language Practice. 4th edn. – Oxford: Macmillan, 2009. – 344 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Дацька – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її викладання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: проблемні питання в навчанні практичної граматики англійської мови.

УДк 378,147:001.895:811.161.2

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МЕТОДИКИ В КУРСІ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (СИНТАКСИС)»

Інна ДЕМЕШКО (Кропивницький, Україна)

У статті висвітлено проблеми застосування інноваційної методики у викладанні курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис)» у взаємодії з традиційними методами навчання, розглянуто складні випадки аналізу словосполучень, головних і другорядних членів речення, складні випадки аналізу односкладних речень. У викладанні теоретичних курсів мовознавчого циклу необхідно враховувати ідеї наукової парадигми, орієнтованої на особистість студента з його комунікативними та пізнавальними потребами, актуалізувати в сучасній мовній освіті культуро-орієнтовані підходи до навчання мови. На сучасному етапі суспільством висувуються нові вимоги до системи освіти, форм, методів, принципів навчання, що сприятиме на якісно новому рівні підготувати студентів до

майбутньої трудової діяльності, а досягти високих результатів у навчальному процесі можливо шляхом взаємодії традиційних та інноваційних процесів у викладанні теоретичних курсів на філологічних факультетах ВНЗ.

В організації навчального процесу в системі підготовки спеціалістів-філологів використовується кредитно-модульна технологія викладання української мови у вищій школі, що передбачає оптимізацію освітнього процесу, посилення уваги до самостійної роботи студентів. Розглянуто дискусійні питання щодо проблеми другорядних членів речення в сучасному мовознавстві, проблеми односкладного речення в сучасному мовознавстві.

Ключові слова: інноваційна методика, традиційні методи навчання, концептуальні знання, дистанційне навчання, проект.

В статье освещены проблемы применения инновационной методик в преподавании курса «Современный украинский литературный язык (Синтаксис)» во взаимодействии с традиционными методами обучения, рассмотрены сложные случаи анализа словосочетаний, главных и второстепенных членов предложения, сложные случаи анализа односоставных предложений. В преподавании теоретических курсов языковедческого цикла необходимо учитывать идеи научной парадигмы, ориентированной на личность студента с его коммуникативными и познавательными потребностями, актуализировать в современном языковом образовании культурно-ориентированные подходы к обучению языку. На современном этапе обществом выдвигаются новые требования к системе образования, форм, методов, принципов обучения, это способствует на качественно новом уровне подготовить студентов к будущей трудовой деятельности, а достичь высоких результатов в учебном процессе возможно путем взаимодействия традиционных и инновационных процессов в преподавании теоретических курсов на филологических факультетах вузов.

В организации учебного процесса в системе подготовки специалистов-филологов используется кредитно-модульная технология преподавания украинского языка в высшей школе, что предполагает оптимизацию образовательного процесса, усиления внимания к самостоятельной работе студентов. Рассмотрены спорные вопросы по проблеме второстепенных членов предложения в современном языкознании, проблемы односложного предложения в современном языкознании.

Ключевые слова: инновационная методика, традиционные методы обучения, концептуальные знания, дистанционное обучение, проект.

The article highlights the problems of using the innovative methodology in teaching the course «Modern Ukrainian Literary Language (Syntax)» in interaction with traditional methods of teaching, it also deals with complex cases of analyzing phrases, main and secondary parts of the sentence, complex cases of analysing one-part sentences. In the teaching of the theoretical courses of the linguistic cycle it is necessary to take into account the idea of scientific paradigm, focused on the individual student with his communicative and cognitive needs, to actualize culture-oriented approaches to language teaching in modern language education. Nowadays the society put forward new demands on the educational system, on the forms, methods and principles of learning that will contribute to a new level of training students for future employment, but good results in the learning process can be achieved by the interaction of traditional and innovative processes in teaching theoretical courses at philological faculties of higher educational establishments.

In the organization of the educational process in the system of preparation of specialists-philologists the credit-modular technology of teaching the Ukrainian language at higher educational establishments is used, which involves optimizing the educational process, increasing the attention to the independent work of students. In the course of Syntax the controversial issues concerning the problem of secondary parts of the sentence in modern linguistics are studied; modern approaches to the classification of sentence parts, determinant and syncretic parts of the sentence, the problems of the one-part sentence in modern linguistics, the question of parceling and joining structures are discussed.

In teaching the course it is necessary to take into account the ideas of the anthropocentric scientific paradigm, oriented on the student's personality with his communicative and cognitive needs, to actualize cultural-oriented approaches to language learning in the modern language education.

Key words: innovative technologies, traditional teaching methods, conceptual knowledge, distance learning, project.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основою інноваційного процесу є процес створення й освоєння нововведення, що починається з фундаментальних досліджень, спрямованих на отримання нових наукових знань. Аналіз і систематизація наукових публікацій показують, що проблемам інноваційної діяльності в освітній галузі займалися зарубіжні і вітчизняні фахівці: Г. О. Сиротинко, Н. Р. Юсуфбекова, В. І. Бондар, Л. І. Даниленко, В. І. Загвязинський, Л. Водачек, В. Ротвелл, П. Розенберг та ін. Проте деякі аспекти залишаються не дослідженими, а дані публікації створюють умови для генерації нових рішень за визначеною проблематикою. «Інноваційним продуктом» у галузі освіти при цьому можуть бути – концепції, теорії, системи, моделі, методики, технології, методи, прийоми, форми та інше, як у навчальній діяльності, так і в забезпеченні навчального процесу [7]. Т. С. Яровенко зазначає, що інновація є результатом інноваційного процесу, який визначається як процес використання нововведення, що пов'язаний з його одержанням, відтворенням і реалізацією; інноваційними процесами в галузі освіти будуть процеси пошуку інноваційних ідей; створення інноваційних продуктів у педагогічній науці та в системі

освіти; їхнє сприйняття соціально-педагогічним співтовариством та системою освіти в цілому (завдяки теоретичній, методичній, психологічній підготовці учасників); освоєння – засвоєння і застосування (упровадження в практику завдяки розробленню рекомендацій); поточне використання; оцінювання продуктивності й ефективності та подальше поширення [8]. У нових концепціях особистісно орієнтованого навчання підсилюється гуманістична спрямованість процесу навчання; розглядається особистість, яка здатна до вибору, рефлексії, саморегуляції. Головними цілями освіти стає створення умов для розвитку індивідуально-особистісних здібностей. Досить важливого значення набуває прагнення до самореалізації.

Мета статті – висвітлити досвід використання інноваційних процесів і технологій у викладанні курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис. Словосполучення. Просте неускладнене речення)» для студентів філологічних факультетів ВНЗ. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) установити особливості використання інноваційних процесів і технологій у викладанні курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис)» для студентів філологічних факультетів ВНЗ; 2) визначити прийоми, методи, засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, що створюють сприятливі умови для розвитку навчально-пізнавального інтересу, формування мотивів і мотивації навчання; 3) розглянути складні випадки аналізу двоскладних речень: складні випадки аналізу підмета (інфінітивний підмет у позиції після присудка), присудка (простий дієслівний присудок, виражений аналітичною формою дієслова майбутнього часу дієслів доконаного виду), складеного дієслівного присудка, складеного іменного присудка, складні випадки аналізу другорядних членів речення, складні випадки аналізу односкладних речень, запропонувати рекомендації-зауваження при вивченні відповідних тем.

Виклад основного матеріалу. На основі матеріалів дослідження та практичного досвіду викладання сучасної української літературної мови при

підготовці майбутніх учителів-словесників у вищій школі, з'ясовано, що особливо важливим є застосування в навчальному процесі поряд із традиційними інноваційних технологій, форм і методів навчання, спрямованих на якісне засвоєння знань, умінь і навичок студентами, розвиток їхньої розумової діяльності, стимуляція творчої активності студентів, виявлення умінь та навичок критичного осмислення проблем, набуття досвіду самостійного опрацювання навчального матеріалу, пошукової роботи, набуття якостей, які стануть у нагоді в професійній діяльності. У викладанні курсу необхідно враховувати ідеї антропоцентричної наукової парадигми, орієнтованої на особистість студента з його комунікативними та пізнавальними потребами, актуалізувати в сучасній мовній освіті культуро-орієнтовані підходи до навчання мови.

Інновацію варто розглядати як реалізоване нововведення в освіті – у змісті, прийомах, методах і формах навчальної діяльності та виховання особистості (методиках, технологіях), у змісті та формах організації управління освітньою системою, а також в організаційній структурі закладів освіти, у засобах навчання і виховання та в підходах до соціальних послуг в освіті, що суттєво підвищує якість, ефективність та результативність навчально-виховного процесу [3]. У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що в Україні повинен забезпечуватися прискорений, випереджальний інноваційний розвиток освіти шляхом оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень [5]. Мова йде про впровадження певних інновацій у галузі освіти. З одного боку, система освіти є виробником інновацій шляхом відповідної підготовки майбутніх фахівців, з іншого – сама стає споживачем інноваційних технологій.

В організації навчального процесу в системі підготовки філологів використовуються традиційні й нові підходи до визначення основних понять синтаксису, дискусійні питання щодо проблеми другорядних членів речення в сучасному мовознавстві, сучасні підходи щодо класифікації членів речення, детермінантні й синкретичні члени речення, проблеми односкладного речення в сучасному мовознавстві, питання про парцельовані й приєднувальні конструкції. Певною мірою ці питання, хоч і були предметом вивчення, описані в наукових працях сучасних дослідників українського синтаксису (І. Р. Вихованця, Н. Л. Іваницької, П. С. Дудика, М. Я. Плющ, В. М. Ожогана, А. П. Загнітка, М. В. Мірченка,

О. В. Кульбабської, І. С. Попової, Р. О. Христіанінової, Н. М. Костусяк, О. Г. Межова, М. О. Вінтоніва, Г. В. Ситар, М. С. Заборної, Л. М. Коваль, М. В. Балко та ін.), проте й наразі вони залишаються актуальними і потребують подальшого уточнення й дослідження. К. М. Плиско зазначає, що синтаксичний рівень є основою для вивчення функціональної значущості мовних одиниць усіх інших рівнів, вивчення синтаксису створює умови для засвоєння норм літературної мови, розвитку логічного мислення й мовлення учнів, формування пунктуаційної грамотності та навичок виразного читання [6, с. 63]. Інтерес до навчання, ініціативність у навчальній роботі, пізнавальна самостійність, напруження розумових сил при розв'язанні поставленої пізнавальної задачі позитивно впливають на активність студентів у навчанні, створюючи сприятливі умови для розвитку їхньої навчально-пізнавальної діяльності. Специфіка навчальної діяльності студента зумовлюється метою, відповідними умовами та позитивною мотивацією, які мають професійну спрямованість.

При викладанні курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис. Словосполучення. Просте неускладнене речення)» для бакалаврів формуються такі загальнокультурні компетентності: 1. Володіння культурою мислення, що виявляється в здатності сприймати й узагальнювати інформацію відповідно до поставлених цілей підготовки фахівця під час вивчення дисципліни. 2. Готовність до кооперації з колегами під час роботи, направленої на досягнення мети навчання (роботи). 3. Прагнення до саморозвитку, постійне підвищення кваліфікації та майстерності. 4. Розуміння соціальної важливості професії і даного курсу у формуванні фахових складників. 5. Здатність розуміти потреби користувачів. 6. Уміння продемонструвати розуміння наукової літератури. 7. Здатність продемонструвати виконання синтаксичних розборів словосполучень, речень. 8. Здатність продемонструвати практичні навички. 9. Здатність продемонструвати знання і розуміння наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів, необхідних для підтримки філологічної спеціалізації. 10. Здатність виявляти, класифікувати та описувати ефективність систем і компонентів на основі використання аналітичних методів і методів моделювання синтаксичних одиниць.

Корисними для розробників стандартів вищої освіти та освітніх програм є напрацювання багатьох європейських університетів і професійних спільнот. В. Бахрушин, як приклад, наводить перелік спеціальних компетентностей для бакалаврів і магістрів з електричної та інформаційної інженерії, розроблений в межах проекту (компетентності впорядковані в порядку їх значущості за оцінками роботодавців) [1]. На заняттях із сучасної української літературної мови необхідно формувати українськомовного фахівця, носія української мови, прагнути утвердження в суспільстві через фах. Студенти набувають такі компетенції: поглиблення знання основних напрямів розвитку філологічної науки; поглиблення знання становлення, розвитку, становлення й сучасного стану синтаксису української літературної мови з визначенням актуальних і проблемних питань; основні поняття, термінологічна база.

У викладанні курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис)» для студентів філологічних факультетів використовуються принципи модульного навчання: принцип модульності, принцип структурованості змісту навчання, принцип динамічності, принцип оптимальності методів діяльності, принцип гнучкості, принцип усвідомленої перспективи, принцип різносторонності методичного консультування, принцип паритетності; методи проблемного навчання, спонукання до творчого пошуку, активізації студентів, контролю, самостійної роботи, методи виховного спрямування; методи модульного навчання (інформаційні, операційні, пошукові, методи самостійного навчання), моделювання як метод наукового дослідження і метод навчання. Активні методи навчання за умов творчого застосування перетворюють навчальний процес у творчо-пошукову діяльність, яка позитивно впливає на його ефективність, спонукає до пошуку різноманітних прийомів засвоєння знань.

Успіх навчання визначається ставленням студентів до навчання, їхнім прагненням до пізнання, усвідомленням і самостійним оволодінням знаннями, вміннями та навичками, пізнавальною активністю. У розвитку особистості майбутнього фахівця важливе значення

належить формуванню позитивних мотивів і дієвих цілей, оскільки вони – важливі детермінанти діяльності. Структура мотивів студента стає домінантою особистості майбутнього фахівця. Таким чином, розвиток позитивних навчальних мотивів – невід’ємна складова процесу формування особистості студента. В умовах гуманізації освіти існуюча теорія та технологія навчання мають бути спрямовані на формування висококваліфікованого спеціаліста і всебічно розвиненої особистості, здатної жити і працювати в складних умовах сьогодення, сміливо визначати власну стратегію поведінки, здійснювати етичний вибір, бути відповідальним за нього, бути спроможним до навчання упродовж усього життя, до саморозвитку та самореалізації.

Щодо методики розроблення програми курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис)», то варто зазначити, що було враховано те, що студенти вже мають певну підготовку зі спеціальних дисциплін і зорієнтовані на подальше поглиблення фахових знань і навичок, також враховано цільове призначення відповідного інформаційного матеріалу, поєднання комплексних, інтегруючих і дидактичних цілей, повноту навчального матеріалу в модулі, відносну самостійність складових модуля, реалізацію зворотного зв’язку, оптимальну передачу інформаційного й методичного матеріалу. На лекції використовуються авторський посібник, узагальнювальні таблиці, опорні конспекти [2]. У викладанні теоретичних курсів необхідним є поєднання новітніх підходів до науково-методичного забезпечення навчальних фахових дисциплін, зокрема курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис)» з традиційною методикою, використання мультимедійних засобів, індивідуальних навчальних проєктів, удосконалення системи контролю знань, умінь і навичок студентів.

У навчальному посібнику (Демешко І. М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис. Словосполучення. Просте неускладнене речення. – Кропивницький : ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2018. – 252 с.), за яким здійснюється підготовка студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», подано теоретичний матеріал, плани практичних занять, вправи для аудиторної і домашньої роботи, порядок і зразки синтаксичного аналізу словосполучень, простого неускладненого двоскладного й односкладного речень. Запропоновано завдання для самостійної роботи до кожної теми. У кінці посібника подано короткий термінологічний словник. Навчальний посібник є результатом певного досвіду роботи викладача. Він систематизує роботу з дисципліни на основі традиційних і нових методичних підходів, які орієнтовані на активізацію самостійної роботи студентів, на формування професійно значущих умінь і дозволяють створити умови для успішної навчальної діяльності студентів.

З погляду новітніх науково-лінгвістичних тенденцій у навчально-методичному посібнику розглянуто проблеми сурядних словосполучень, основні підходи до виділення типів словосполучень за семантико-синтаксичними відношеннями, які склалися в сучасному мовознавстві, складні випадки аналізу двоскладних речень: складні випадки аналізу підмета (інфінітивний підмет у позиції після присудка), присудка (простий дієслівний присудок, виражений аналітичною формою дієслова майбутнього часу дієслів доконаного виду); простий дієслівний присудок, виражений фразеологізмами та описовими дієслівно-іменними сполученнями; складеного дієслівного присудка, складеного іменного присудка, складні випадки аналізу другорядних членів речення, складні випадки аналізу односкладних речень; запропоновано рекомендації-зауваження при вивченні відповідних тем.

У процесі аналізу складеного дієслівного присудка простежуються такі проблемні ситуації: 1) з’ясування структури складеного дієслівного присудка; 2) окреслення меж ускладнених форм складеного дієслівного присудка; 3) розмежування складеного дієслівного присудка та інших поєднань відмінюваних дієслів з інфінітивами – другорядними членами речення. У посібнику пропонуються практичні рекомендації, щоб уникнути проблемних питань. Наприклад, для того, щоб не помилитися в окресленні меж ускладнених форм складеного дієслівного присудка, потрібно усвідомити закономірності, що лежать в основі їх творення: 1. Допоміжна частина складеного присудка містить тільки інформаційно недостатні компоненти. 2. Інформаційно недостатні компоненти заповнюють свій зміст лексемами в певних формах. Стосовно ускладнених форм складеного дієслівного присудка

окреслені закономірності конкретизуються таким чином: 1. У допоміжній частині ускладнених форм складеного дієслівного присудка можуть знаходитися такі типи інформаційно недостатніх лексем: 1) фазові та модальні дієслова; 2) дієслівно-іменні сполучення з модальним значенням; 3) модальні прикметники, дієприкметники, іменники, прийменниково-іменникові сполуки; 4) дієслово-зв'язка *бути*. 2. Інформаційно недостатні лексеми в структурі складеного дієслівного присудка заповнюються таким чином: фазові й модальні дієслова, дієслівно-іменні сполучення з модальним, іменні модальні лексеми – інфінітивною формою дієслова; дієслово-зв'язка *бути* – іменними модальними лексемами (прикметниками, дієприкметниками, іменниками, прийменниково-іменниковими сполуками).

Так, у процесі аналізу означень спостерігаються випадки, що стосуються розмежування неузгоджених означень, виражених непрямыми відмінками іменників, і додатків, виражених такими ж іменниковими формами. В основі розмежування неузгоджених означень і додатків лежать морфологічна природа пояснюваного слова та змістові відношення між членами речення.

Під час синтаксичного аналізу односкладних речень виникають певні труднощі, що стосуються таких моментів: 1. Розрізнення означено-особових та неозначено-особових односкладних речень. 2. Розмежування означено-особових та неозначено-особових односкладних речень і неповних двоскладних конструкцій з пропущеним підметом. 3. Виділення головного члена безособового речення. 4. Розмежування безособових речень із дієслівними формами на *-но*, *-то* в позиції головного члена та двоскладних речень. 5. Розмежування номінативних речень і неповних двоскладних з пропущеним присудком. Наприклад, в основі розрізнення означено-особових та неозначено-особових односкладних речень лежать семантичні та граматичні критерії. Семантика означеності й неозначеності створюється в односкладних реченнях відповідними граматичними засобами. Критерієм розмежування односкладних і двоскладних речень є можливість відновлення у двоскладних конструкціях пропущеного підмета з контексту.

Безособові речення в системі односкладних конструкцій вирізняються специфічною семантикою, що узгоджується з особливостями їхньої структури, зокрема зі способом вираження головного члена. Змістова специфіка безособових речень полягає в позначенні ними дій, процесів, які не пов'язані з активним носієм. Для розмежування інфінітивних речень та безособових конструкцій, головний член яких виражений модальним словом і залежним від нього інфінітивом, необхідно звернути увагу на такі їхні особливості: 1) склад предикативної основи; 2) спосіб вираження модального значення.

Критерієм розмежування номінативних речень і неповних двоскладних з пропущеним присудком виступає функціонування в їхній структурі другорядних членів речення певної характеристики. Номінативні речення можуть поширюватися тільки означеннями, у структурі двоскладних неповних речень можуть бути додатки та обставини, які вказують на наявність присудка. У посібнику запропоновано шляхи подолання проблем аналізу двоскладних та односкладних речень [2, с. 199–211].

Для правильної організації самостійної роботи студентів необхідною умовою є створення викладачем проблемної ситуації [4, с. 50]. На початку ХХ ст. англійські науковці розробили методику CASE, яка базується на концепції розвитку розумових здібностей учнів і спрямована на формування творчого та критичного мислення. Таке навчання – це один з активних видів самостійної роботи з вивчення програмового матеріалу. Використання кейс-методу на практичних заняттях дає змогу активізувати теоретичні знання, практичний досвід студентів, спроможність висловлювати думки, пропозиції, уміння вислухати альтернативні думки й аргументовано висловити свою. Переваги, які має викладач, використовуючи цей метод: якщо він грамотно спрямовує дискусію, то може вивести на нове вирішення проблеми. Використання кейс-методу – це активна форма навчання, яка пробуджує інтерес, активізує науковий, творчо-пошуковий процес і розвиває творче мислення.

Висновки. На сучасному етапі суспільством висувуються нові вимоги до системи освіти, форм, методів, принципів навчання, що сприятиме на якісно новому рівні підготувати студентів до майбутньої трудової діяльності, а досягти високих результатів у навчальному

процесі можливо шляхом взаємодії традиційних та інноваційних процесів у викладанні теоретичних курсів на філологічних факультетах вищих навчальних закладів.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у використанні інноваційних процесів і технологій у викладанні курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис)» для студентів філологічних факультетів ВНЗ, у вивченні складних випадків аналізу двоскладних речень, синкретизму другорядних членів речення, що сприяє поглибленню теорії простих і складних речень у сучасній українській літературній мові.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бахрушин В. Компетентності і результати навчання у нових стандартах вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://education-ua.org/ua/articles/702-kompetentnosti-i-rezultati-navchannya-u-novikh-standartakh-vishchoji-osviti>
2. Демешко І. М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис. Словосполучення. Просте неускладнене речення : модульний курс : [навч. посіб.]. – [3-є вид., перероб. і доп.] / І. М. Демешко. – Кропивницький : ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2018. – 252 с.
3. Інновації в освіті – основа модернізації галузі в сучасних умовах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://innovosvita.com.ua/index.php/ru/results/catalogue/24>
4. Канівець С. Використання кейс-методу при вивченні другорядних членів речення / С. Канівець // Урок української. – 2006. – № 8–9. – С. 49–53.
5. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002 [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України. – 2002. – № 16. – С. 11. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/151.html>.
6. Плиско К. М. Теорія і методика навчання української мови в середній школі. – [2-е вид., перероб. і доп.] / К. М. Плиско. – Харків : ХДПУ, 2003. – 114 с.
7. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV (зі змінами і доп.) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України; Верховна рада України. – 2002. – № 36. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
8. Яровенко Т. С. Види інновацій в освіті та їх класифікація [Електронний ресурс] / Т. С. Яровенко. – Режим доступу : <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201264/yarovenko.html>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Демешко Інна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: методика навчання української мови у вищій школі, удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів-філологів.

UDK 37.011.3(73) – 051

EDUCATING GLOBAL CITIZENS AT A FOREIGN LANGUAGE CLASS

Nadiya IVANENKO (Kropyvnytskyi, Ukraine)

The change of geographical and cultural boundaries has caused a growing concern among countries in regard to raising awareness of the importance of educating people to become “citizens of the world.” The important contribution that foreign language teachers can make to citizenship education, and in particular to education for global citizenship is stressed. This article intends to analyze the potential opportunities for the development of global citizenship education in a foreign language classroom through analysis of the national standards and their connection to the national citizenship competences standards and the UNESCO global citizenship education topics and learning objectives. Important recommendations are given to foster global citizenship in a foreign language classroom.

Foreign language classrooms appear to be the ideal place to foster the development of global citizenship, due to their cross-cultural nature. The political, economic, and social contexts our future citizens will have to come to terms with demand a notion of citizenship education that is more flexible but, at the same time, more empowering. For this purpose, it is foreign language/culture education that helps facilitate intercultural communication among citizens in multicultural societies and in a global world. A foreign language classroom should be a place where “the self” “the other,” and “the world” are in constant interaction through a critical view, allowing cross cultural and social boundaries to expand and hopefully encouraging students and teachers to become more participative in democratic and political societies. A global citizenship approach to a foreign language teaching provides the meaningful wider contexts necessary for language and literature to be fully understood. It enables learners to appreciate a range of perspectives, exploring how texts from different social, historical, and cultural contexts influence values, assumptions, and a sense of identity. Teaching foreign languages through a global citizenship education perspective, at the same time, will allow students to become